

ARKUSZ 1

Numer zadania	Odpowiedzi/Przykładowe odpowiedzi	Maksymalna liczba punktów	Moje punkty
1.	1. F, 2. P	1	
2.	Tytuł oznacza, że podczas grania nie tylko pracują i działają postacie z gier; angażuje się także gracz, który dzięki temu może się rozwijać w różnych obszarach (lub: ćwiczy, kształtuje różne umiejętności), co podkreśla pozytywne skutki grania wskazane w artykule.	1	
3.	Problem: uzależnienie od gier wideo Rozstrzygnięcie i uzasadnienie: Autorzy odmiennie traktują wskazany problem. W tekście pierwszym negatywnym skutkiem uzależnienia jest zdaniem autorki nerwowość gracza, natomiast tekst drugi jako konsekwencje uzależnienia wskazuje ograniczenie aktywności fizycznej, kłopoty ze spaniem, depresję czy zniżenie samooceny.	2	
4.	Przekonanie wyrażone przez autora tekstu drugiego w zacytowanym fragmencie nie znajduje poparcia w wypowiedziach autora tekstu pierwszego. Tekst drugi wyraźnie sugeruje, że granie ma szkodliwy wpływ na pamięć, koncentrację i wyniki szkolne, podczas gdy tekst pierwszy wskazuje, że gracz, podejmując wiele szybkich decyzji i skupiając się na różnych aspektach jednocześnie, rozwija te obszary, które za nie odpowiadają.	2	
5.	Oba teksty poruszają problem gier wideo, ale autorzy odmiennie oceniają skutki grania. Autorka pierwszego artykułu podkreśla, że gracze zyskują wiele cennych umiejętności, jak: lepsza pamięć i koncentracja, zdolność do współpracy w grupie, zdolności manualne czy radzenie sobie z emocjami. Przyczyną rozwoju jest jej zdaniem duże zaangażowanie podczas gry, praca ręki, kontakt z drużyną i konieczność szybkiego reagowania na różne zdarzenia i emocje. Tekst drugi skupia się na negatywnych skutkach wynikających z grania, takich jak: osłabienie koncentracji i pamięci, kłopoty zdrowotne czy wzrost agresji. Oboje autorzy zgadzają się, że największym niebezpieczeństwem jest możliwość uzależnienia. (90 słów)	4	
6.	„W tobie, PANIE, nadzieję miał (...)” – apostrofa, bezpośredni zwrot do adresata „Wybaw mię”, „Nakłoń”, „pospiesz”, „Bądź” – tryb rozkazujący	1	
7.	Demeter, Narcyz, Orfeusz, Afrodyta	1	
8.	Rozstrzygnięcie: Obraz sądu ostatecznego ukazany we fragmencie <i>Apokalipsy św. Jana</i> jest podobny do tego ukazanego przez Hansa Memlinga. Uzasadnienie: W obu przypadkach jest ukazana kara za grzechy i sąd za uczynki. We fragmencie <i>Apokalipsy św. Jana</i> ci, którzy nie znaleźli się w księgach żywota (czyli nie zasłużyli na wieczną nagrodę), zostali wrzuceni do ognistego jeziora, co oznaczało potępienie. Na obrazie Hansa Memlinga także widać moment podziału ludzi na tych, którzy dostąpią zbawienia i tych, którzy są skazani na potępienie. Ludzie za swe uczynki ważeni są na wadze przez Archanioła. Potępieni trafiają do ognia.	1	

9.	<p>Motyw: <i>vanitas</i>, Cytat: A, Obraz: D Motyw: <i>danse macabre</i>, Cytat: B, Obraz: E</p>	1	
10.	<p>Cecha: samotny Utwór (autor, tytuł), bohater, przykład postawy: A. Mickiewicz <i>Dziady</i> cz. III – Konrad podczas Wielkiej Improwizacji, sam w celi z poczuciem, że jest lepszy od innych ludzi, którzy nie rozumieją jego poezji. Lub: J. Słowacki <i>Kordian</i> – Kordian na Mont Blanc w samotności wypowiada monolog; szuka celu w życiu, ponieważ jego podróże przynosiły mu kolejne rozczarowania ludźmi i światem.</p> <p>Cecha: tajemniczy Utwór (autor, tytuł), bohater, przykład postawy: A. Mickiewicz <i>Konrad Wallenrod</i> – Konrad Wallenrod to Walter Alf, Litwin ukrywający swoją prawdziwą tożsamość przed Krzyżakami, by podstępnie pokonać zakon krzyżacki.</p> <p>Cecha: kontemplujący naturę, zadumany nad pięknem natury Utwór (autor, tytuł), bohater, przykład postawy: A. Mickiewicz <i>Sonyty krymskie</i>, np. <i>Stepy akermzańskie</i> – przyroda orientu skłania podmiot liryczny do refleksji i budzi w nim tęsknotę za ojczyzną.</p>	1	
11.	1. P, 2. F	1	
12.	<p>Praca u podstaw: pomoc w zdobyciu wykształcenia i pracy najniższym grupom społecznym (robotnikom i chłopom) oraz działania mające na celu polepszenie ich sytuacji zdrowotnej, higienicznej i bytowej. Przykład z <i>Lalki</i>: Stanisław Wokulski pomaga Marii (Mariannie), prostytutce z Powiśla – umożliwia jej naukę krawiectwa, kupuje maszynę do szycia, daje jej rekomendacje do pracy, zapewnia mieszkanie. Lub: Stanisław Wokulski pomaga Węgiełkowi – zabiera go do Warszawy, by umożliwić nauczanie się nowych umiejętności rzemieślniczych, daje mu pieniądze na założenie własnego warsztatu.</p>	1	
13.	<p>Chochóły ukazane na obrazie to związane pęki słomy, jakimi dawniej zabezpieczano rośliny na zimę. W świetle jednej z interpretacji dramatu Stanisława Wyspiańskiego taki chochoł miał chronić to, co w narodzie najcenniejsze – jego patriotyzm i chęć walki za ojczyznę, aby Polacy w odpowiednim momencie mogli wywołać powstanie, na które obecnie – zdaniem autora – nie są gotowi. Trudny moment oczekiwania, o którym mówi <i>Wesele</i>, na obrazie symbolizuje jesienna noc, ciemność oraz deszcz, ukazane w ciemnych, ponurych barwach. Apatyczne sylwetki tańczących chochołów przypominają też uspionych w zakończeniu utworu bohaterów, należących do różnych klas społecznych, którzy ze wznieceniem powstania powinni jeszcze poczekać do symbolicznej wiosny.</p>	2	
14.	<p>Koncepcja Szymona Gajowca zakładała powolne reformy kraju, rozwój oświaty i przemysłu, zgodnie z wcześniejszymi założeniami pozytywizmu. Bohater był świadomy, że należy włożyć wiele pracy i trudu w odbudowę Polski, a na efekty długo trzeba będzie czekać. W podanym fragmencie mówi, że praca ta będzie niewdzięczna i mozolna, ale tylko w ten sposób będzie można zapewnić krajowi symboliczną wiosnę, czyli rozkwit i rozwój.</p>	1	

15.	<p>15.1. W załączonych fragmentach <i>Balu w operze</i> Julian Tuwim postąpił się karykaturą w sposobie zobrazowania zachowania uczestników balu. W części pierwszej przedstawia eleganckie i utytułowane osoby zaproszone na bal, które w części IV utworu zachowują się nieadekwatnie do swojego pochodzenia. Osoba mówiąca eksponuje ich nieelegancki sposób bycia przy bufecie, opisując „żłopaninę”, „parskaninę”, żarcie zamiast jedzenia, pijatykę, co jest przejawem hiperbolizacji prostackich zachowań. Tuwim używa karykatury, by ośmieszyć osoby zaproszone na bal.</p> <p>15.2. Nazwa środka językowego: wyrazy nacechowane negatywnie Przykład użycia: „najgorzej przy kawiorze” / „czarną mazią jesiotrową”</p> <p>Nazwa środka językowego: wyrazy potoczne Przykład użycia: „żrą” / „gęby”</p>	2	
16.	<p>Ilustracja 1: Stomil lub Eleonora Stomil – odrzuca konwencję i ograniczenia, narzucane przez normy społeczne i obyczajowe; chodzi cały dzień w rozpiętej piżamie, akceptuje fakt, że żona zdradza go z Edkiem. Eleonora – odrzuca konwencję i ograniczenia, narzucane przez normy społeczne i obyczajowe; zdradza męża z Edkiem i otwarcie o tym mówi; wspomina akt seksualny, który odbyli z mężem w miejscu publicznym; opowiada, że, będąc w ciąży, biegała nago po lesie. Uwaga: można przywołać też przykład Eugeniusza lub Eugenii z odpowiednim argumentem – wskazaniem niestosowności ubioru lub zachowania.</p> <p>Ilustracja 2: Artur Artur pragnie sztywnych norm i zasad, chodzi w garniturze, studiuje trzy kierunki, zmusza rodzinę do zachowania konwencji, np. każe ojcu się pozapinać; uważa, że ojciec powinien zabić kochankę żony.</p>	2	
17.	D, E, B, A	1	
18.	Wypracowanie	35	
Łączna liczba punktów		60	

ARKUSZ 2

Temat 1.

Czy świat potrzebuje marzycieli?

Na żółto
zaznaczono
300 słów

Przykładowa realizacja tematu:

Niektórzy ludzie całe przez życie mocno stąpają po ziemi, realnie oceniając rzeczywistość i godząc się z jej ograniczeniami. Inni chętnie marzą o czymś, co pozornie jest nieosiągalne lub trudne do zdobycia. Choć marzyciele często wydają się zbyt oderwani od świata, by mieć

na niego jakiś wpływ, to tak naprawdę mogą przyczyniać się do rozwoju i postępu. Są bardzo potrzebni ludzkości.

Już w utworze stanowiącym jedno z głównych źródeł kultury śródziemnomorskiej ukazano archetyp, czyli uniwersalny wzorzec człowieka, który siłą swych marzeń wpływa na losy świata. Mitologiczny tytan Prometeusz marzy o szczęściu ludzi, których sam stworzył. Wbrew woli bogów olimpijskich pragnie, by ulepiony przez niego z gliny i łez człowiek, słaby i bezbronny, stał się silny, wolny i bezpieczny. Aby zrealizować to marzenie, nie tylko dzieli się z ludzkością swą wiedzą i umiejętnościami, ale gotów jest także zaryzykować ściągnięcie na siebie gniewu bogów, najpierw wykradając im ogień, potem oszukując przy ustalaniu obowiązkowej ofiary. Zostaje za to okrutnie ukarany, lecz siła jego marzeń zapewniła ludzkości pomyślność. Ogień umożliwił rozwój cywilizacji, a skromność ofiary składanej bogom zagwarantowała ludziom możliwość pełniejszego korzystania z owoców swej pracy. Postać Prometeusza wyraźnie ukazuje, jak bardzo światu potrzebni są marzyciele. Także późniejsze epoki nazwały prometejskimi tych bohaterów, którzy, marząc o szczęściu ogółu, gotowi byli poświęcić własne życie i dobro osobiste – jak na przykład Konrad z III części *Dziadów* Adama Mickiewicza, który w Wielkiej Improwizacji buntuje się przeciwko Bogu w imię miłości do cierpiącego narodu polskiego.

Marzycieli, gotowych odegrać ważną rolę w kreowaniu losów świata, ukazuje Bolesław Prus w powieści *Lalka*. Są to ambitni wynalazcy, pracujący nad wielkimi, niewiarygodnymi wręcz odkryciami dla dobra i rozwoju ludzkości. Tak na przykład genialny naukowiec Geist marzy o metalu lżejszym od powietrza, a Wokulski wraz z Ochockim – o sterowaniu balonami lub wynalezieniu maszyny latającej. Chcą oni zmienić oblicze świata i poprawić jakość ludzkiego życia. W imię tego marzenia gotowi są poświęcić własne szczęście. Geist pracuje w swym laboratorium w Paryżu, żyjąc skromnie, bez rodziny. Można przypuszczać, że także Wokulski do niego dołączy, rezygnując z osobistych pragnień i inwestując w pracę nad wynalazkiem całej majątek, a ich przyszły sukces zrewolucjonizuje świat. Innym marzycielem w *Lalce* jest Rzecki. Jego ideałami są wolność i sprawiedliwość w życiu narodów. Choć bohater ten wydaje się bardzo naiwny, wierząc niezachwianie w potęgę dynastii napoleońskiej lub ambicje i powodzenie Wokulskiego, należy pamiętać, że w imię swych marzeń uczestniczył w Wiośnie Ludów, walcząc o nowy ład w Europie. Zarówno epoka romantyzmu, jak i pozytywizmu ukazały, że światu potrzebni są tacy właśnie marzyciele. Romantyzm docenił rolę jednostek podobnych do Rzeckiego, które dla marzenia o wolności ojczyzny szły walczyć w powstaniach narodowych. To oni ze swym bezgranicznym poświęceniem przyczynili się późniejszego odzyskania niepodległości Polski. Pozytywizm natomiast udowodnił – dzięki wielu genialnym wynalazkom – że sporo marzeń naukowców zostaje zrealizowanych, co przyczynia się do postępu całej ludzkości.

Jak widać, bez marzycieli, którzy chcą sięgać gwiazd i pragną niemożliwego, nie byłoby postępu ani rozwoju. Ci, którzy marzą o wielkich rzeczach, takich jak szczęście ludzkości, gotowi są wiele poświęcić, by swe marzenia zrealizować, co udowodnił zarówno Prometeusz, jak i bohaterowie *Lalki*. Z perspektywy czasu wiemy, że spełniły się zarówno marzenia mitologicznego bohatera, jak i Rzeckiego oraz naukowców z powieści Bolesława Prusa, co potwierdza tezę, że światu potrzebni są marzyciele.

Temat 2.

Rola przyjaźni w życiu człowieka

Przykładowa realizacja tematu:

W trakcie życia każdy człowiek wchodzi w różnorodne relacje z innymi. To, czy jest przez innych dobrze czy źle traktowany, ma ogromny wpływ na jego rozwój, funkcjonowanie w świecie i poczucie szczęścia. Każdy z nas napotyka na swej drodze wiele trudności, potrzebuje wsparcia i akceptacji, a te najłatwiej otrzymać od przyjaciół. W życiu każdego człowieka przyjaźń odgrywa wielką rolę, gwarantując pomoc, zaufanie i zrozumienie w trudnych chwilach.

Przykładem lojalnych przyjaciół są więźniowie, których losy ukazuje Adam Mickiewicz w III części dramatu *Dziady*. W scenie więziennej widzimy, że ich przyjaźń poddana została ciężkiej próbie, lecz wyszła z niej zwycięsko. Aresztowani z rozkazu Senatora bohaterowie są niepewni swego losu, nie znają aktu oskarżenia, poddawani są torturom i przetrzymywani w odosobnieniu, ale mogą liczyć na wzajemne wsparcie i pociechę. Spotykają się po kryjomu, by spędzić razem Wigilię, choć jest to zakazane i ryzykowne. Zwierzają się sobie wzajemnie i otwarcie krytykują carat, gdyż mają pewność, że nikt z nich nie zdradzi. Zdolni są nawet poświęcić się w imię przyjaźni za towarzyszy. Gdy Tomasz zgłasza propozycję, by kilku więźniów wzięto na siebie nieistniejącą winę i przyjęto karę dla ratowania pozostałych, zyskuje poparcie. W trudnych chwilach przyjaciele mogli liczyć na wzajemną pomoc. Taka przyjaźń łączyła filomatów i filaretów, których losy upamiętnił Mickiewicz w tym utworze, nazywając ich w dedykacji *swymi przyjaciółmi*. Ponieważ utwór powstał kilka lat po procesie młodych patriotów, autor już tylko przez upamiętnienie ich w swym dziele może dać wyraz swej przyjaźni, która trwa mimo upływu czasu i rozłąki z towarzyszami. Wspomnienia o niej dodają mu sił na emigracji.

Równie ważną rolę odgrywa przyjaźń wśród bohaterów *Lalki* Bolesława Prusa. Szczególnym przykładem wzajemnego zaufania i wspierania się w trudnych chwilach jest relacja między Stanisławem Wokulskim a Ignacym Rzeckim. Mimo różnicy wieku i pochodzenia mężczyźni zawsze mogą na siebie liczyć. Ignacy pomagał Wokulskiemu, przyjmując go pod swój dach, gdy ten jeszcze się uczył, a potem prowadził jego kolejne interesy, zajmował się sklepem, kamienicą i spółką. Nigdy nie zwątpił w szlachetność Stacha, lojalnie bronił go przed wszelkimi oskarżeniami i wciąż wierzył, że przyjaciel dokona wielkich rzeczy. Dla jego szczęścia gotowy był poświęcić własne, gdy próbował swatać Wokulskiego z panią Stawską, w której sam się skrycie kochał. Stanisław czuł się dzięki niemu bezpieczny i akceptowany, gdyż Ignacy nie skrytykował go nawet za decyzję o małżeństwie dla pieniędzy z wdową po Minclu. W zamian Rzecki darzony był przez Wokulskiego szacunkiem i zaufaniem. Jako przełożony Stanisław nigdy nie kontrolował zarządzanych przez Ignacego interesów, rozumiał i akceptował jego słabości. Świadomy, że Rzecki przywiązuje się do miejsc i przedmiotów, podczas zmiany lokalizacji sklepu kazał w tajemnicy przed przyjacielem odtworzyć w nowym lokalu dawny wystrój jego mieszkania. Obaj bohaterowie byli w gruncie rzeczy samotni i wyobcowani, często odrzucani i krytykowani, jednak wzajemna przyjaźń pozwalała im mierzyć się z trudnościami i stawiać czoła światu. Ich relacja była silna, mimo że prezentowali odmienne postawy typowe dla dwóch różnych epok. Rzecki to bohater romantyczny, wierzący w siłę uczuć i geniusz jednostki wybitnej, która ma moc zmienić oblicze świata. Wokulski, obok cech romantycznych, posiada także cechy typowo

pozytywistyczne, jak wiara w naukę, postęp i siłę pieniądza, który, dobrze spożytkowany, może przynieść wiele korzyści. Ich przyjaźń pozwala zbudować akceptację dla pozornie odmiennych przekonań.

Przyjaźń odgrywa ważną rolę w życiu człowieka. Grupa przyjaciół może zapewniać sobie wsparcie i pomoc, jak ukazuje to Mickiewicz w dramacie *Dziady*, lub dawać poczucie akceptacji i zrozumienia, jak bohaterowie powieści Prusa. Człowiek darzący przyjaźnią innych staje się też szlachetniejszy, potrafi ufać i bezinteresownie pomagać. Gotowy jest także do poświęcenia swego szczęścia, a nawet życia dla drugiej osoby.